

Eläkeläisen ajatuksia työsuojelusta

Jäin eläkkeelle lähes kymmenen vuotta sitten. Arvelin nyt olevan sopivan ajan katsastaa kuinka työsuojelu on edistynyt menneinä noin 45 vuotena ja mitä kehitysmahdollisuuksia mahdollisesti olisi.

1970-luvulla todettiin suunnitelmien tarkastaminen erittäin tehokkaaksi keinoksi vaikuttaa työtilojen ja niiden ilmastoinnin, henkilöstötilojen ym. työolosuhteiden laatuun. Palaute oli pelkästään positiivista. Työnantajatkin ymmärsivät, että on huomattavasti halvempaa muuttaa piirustuksia kuin rakenteita. Tämähän pätee myös kansantalouden tasolla.

1980-luvulla oivalsin, että tapaturmariski on suurimmillaan erilaisten häiriö- ja katkostilanteiden (säätö, puhdistus, häiriönesto ja -poisto jne.) yhteydessä. Jos todella halutaan vähentää työtaturmia, pitää saada häiriö- ja katkostilanteet hallintaan. Asia vaati työturvallisuuslain muutoksen. Viimein sekin onnistui ja uusi työturvallisuuslaki sisältää nyt kaikki tarvittavat määräykset häiriö- ja katkostilanteista myös opetuksen, ohjauksen ja valvonnan osalta. Myös ne, ja erityisesti ne tilanteet, on otettava tarkasteluun kaikessa suunnittelussa, vaara- ja haittatekijöiden tunnistamisessa sekä työpaikkojen työsuojeluohjelmissa.

1990-luvulla yleistyivät laatujärjestelmät. Hyvässä, standardien mukaisessa laatujärjestelmässä on mm. yksityiskohtaiset tehtäväkuvaukset, joita pidetään ajan tasalla sisäisin auditoinnein. Kun sisäisissä auditoinneissa tarkistetaan, että työohjeet ja tehtäväkuvaukset ohjaavat turvalliseen työskentelyyn, paranee työsuojelun taso laatujärjestelmän ohella.

2000-luvun alussa oli jo kypsytty uskomaan, että työsuojelu saadaan hyvälle tasolle, kun saadaan työpaikoille toimivat hallintajärjestelmät. Toimivaksi järjestelmä voidaan katsoa, kun se on laatustandardin mukainen, mm. työpaikalla on määritelty ja käytössä menettelytavat vaarojen ja haittojen tunnistamiseen, arviointiin ja minimointiin.

Viimeisimpiä ongelmia ovat häirintä ja muu epäasiallinen kohtelu sekä sisäilmaongelmat. Sisäilmaongelmat aiheutuvat kosteusvaurioista ja huonosta ilmanvaihdosta. Ongelma on erityisen vakava siksi, että työntekijöiden lisäksi jatkuvasti altistetaan myös suuret määrät lapsia vakavalle sairaudelle. Enää ei saa hyväksyä ongelman vähättelyä.

Mihin on tultu? Uusi työturvallisuuslaki ohjeistaa erittäin hyvin ne puutteet, jotka olivat säännöksissä minun virassa ollessani. Nyt valvotaan suunnittelua suunnitelmien sijasta, tunnistetaan häiriö- ja katkostilanteiden vaarat sekä käytetään apuna laatu- ja hallintajärjestelmiä. Työpaikoilla on toimintamallit häirinnän ja epäasiallisen kohtelun havaitsemiseen ja käsittelyyn. Suhtautuminen sisäilmaongelmiin näyttää alkavan osoittaa asian vaatimaa vastuullisuutta.

Terveisin eläkkeeltä,

Seppo Tarnanen

Kuopion työsuojelupiirin piiripäällikkö